

ธนาคารแห่งประเทศไทยกับความโปร่งใส

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

แนวความคิดว่าด้วยความโปร่งใส (Transparency) นับเป็นความคิดใหม่สำหรับสังคมไทย โดยเพิ่งแพร่หลายในช่วงเวลาทศวรรษเศษที่ผ่านมา การเติบโตของหลักการว่าด้วยความโปร่งใสในสังคมไทย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากแรงกดดันขององค์กรโลกบาล ดังเช่นกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก และองค์การการค้าโลก อีกส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเติบโตของพลังประชาธิปไตยในสังคมไทยนั่นเอง

ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อแรกก่อตั้งในปี 2485 มิได้มีแบบสถาบัน (Institutional Design) ที่ยึดหลักความโปร่งใส ตรงกันข้ามกลับเป็นสถาบันที่ยึดหลักความไม่โปร่งใส โดยที่ความไม่โปร่งใсыึดโยงกับแนวความคิดว่าด้วยความเป็นอิสระของธนาคารกลาง (Central Bank Independence)

ในนามของความเป็นอิสระของธนาคารกลาง ธนาคารแห่งประเทศไทยก็อดกันมิให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเงินตั้งแต่แรกก่อตั้ง เมื่อไม่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) โดยที่ธรรมชาติของการดำเนินนโยบายบางลักษณะไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายจึงต้องปิดลับด้วยความความเชื่ออย่างผิดๆว่า การที่บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการกำกับนโยบายการเงินเป็นสัญญาณแห่งการสูญเสียความเป็นอิสระของธนาคารกลาง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงสร้างจารีตในการกันบุคคลภายนอกให้ออกไปอยู่นอกปริมณฑลแห่งการตัดสินใจกำหนดนโยบาย แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายก็ตาม

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา 15 พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485) โดยนิตินัย น่าจะมีบทบาทในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการเงิน แต่ด้วยเหตุที่คณะกรรมการ ธปท. มีองค์ประกอบของบุคคลภายนอกวงบางขุนพรหม การเปิดช่องให้ ‘มนุษย์ต่างดาว’ เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการเงิน ในทัศนะของธนาคารแห่งประเทศไทยเท่ากับการเปิดช่องให้ลดทอนความเป็นอิสระของธนาคารกลาง ด้วยระบบตรรก

ดังกล่าวนี้ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะประธานคณะกรรมการ ธปท. จึงมิได้นำเรื่องนโยบายบรรจุนโยบายการประชุมตั้งแต่แรกก่อตั้ง จนกลายเป็นจารีตในเวลาต่อมา

ปฏิบัติการทำนองเดียวกันนี้กระทำกับ คณะกรรมการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ด้วย ตาม พระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ. 2498 คณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของทุนรักษาระดับฯ โดยที่ทุนรักษาระดับฯ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีจุดประสงค์ "...เพื่อรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราให้มีเสถียรภาพเหมาะสมแก่สถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินของประเทศตลอดจนการลงทุนหาประโยชน์..." แต่เป็นเพราะมี 'มนุษย์ต่างดาว' นั่งอยู่ในคณะกรรมการทุนรักษาระดับฯ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงไม่นำเรื่องนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนบรรจุนโยบายการประชุม และประสบความสำเร็จในการสร้างจารีตดังกล่าวนี้ ทั้งๆที่ในกรณีนี้ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหาได้เป็นประธานคณะกรรมการทุนรักษาระดับฯไม่ โดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังดำรงตำแหน่งประธาน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความต้องการความเป็นอิสระทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกับบุคคลภายนอกมิให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ทั้งๆที่บุคคลภายนอกบางภาคส่วนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แต่การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประสบความสำเร็จในการสร้างจารีตเช่นนี้ได้ ก็ด้วยความสมยอมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่อดีต หากปราศจากความสมยอมดังกล่าวนี้ จารีตดังกล่าวนี้ย่อมยากจะก่อเกิดได้ ในเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้บังคับบัญชาธนาคารแห่งประเทศไทยตามนัยแห่งมาตรา 14 พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485

ความต้องการความเป็นอิสระ นอกจากจะทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสร้างจารีตในการกีดกันการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ยังทำให้ความไม่โปร่งใสกลายมาเป็นจารีตสำคัญภายในธนาคารแห่งประเทศไทยอีกด้วย

แต่การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนหาใช่เงื่อนไขอันจำเป็น (necessary condition) และมีใช่เงื่อนไขอันพอเพียง (sufficient condition) ที่จะประกันความเป็นอิสระของธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ ตราบเท่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงมีบทบาทหน้าที่ประเภทที่อำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ที่ฝ่ายบริหาร รัฐบาลย่อมแทรกแซงการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทยได้เสมอ ไม่ว่าจะประชาชนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายการเงินหรือไม่

หากแม้ว่าประชาชนมิได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายการเงิน แต่ถ้าธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงทำหน้าที่ธนาคารเพื่อการพัฒนา (Development Bank) ด้วยการจัดสรรสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำต่อไป ผู้ทรงอำนาจทางการเมืองย่อมเข้าไปแทรกแซง

การจัดสรรสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำดังกล่าวนี้ เพื่อเกื้อประโยชน์แก่สมุนบริวารและกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นฐานอำนาจ

ถึงประชาชนมิได้มีส่วนในกระบวนการกำหนดนโยบายการเงิน แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงทำหน้าที่ในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินต่อไป โดยที่มียังมีอำนาจเบ็ดเสร็จได้ การลงโทษสถาบันการเงินที่ทำผิดระเบียบและกฎหมายด้วยบทลงโทษที่รุนแรงยังคงต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อำนาจทางการเมืองย่อมแทรกตัวเข้าสู่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ฝ่ายการเมืองอาจไม่ให้ความเห็นชอบตามคำขอของธนาคารแห่งประเทศไทย หรืออาจขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนปรนสถาบันการเงินบางสถาบัน การไม่ลงโทษสถาบันการเงินที่ทำผิดระเบียบและกฎหมายอย่างฉับพลันและเฉียบขาด (Regulatory Forbearance) นอกจากยังความเสื่อมเสียแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ยังอาจนำมาซึ่งวิกฤติการณ์สถาบันการเงินได้ด้วย

เจตนารมณ์ในการกีดกันคนนอกธนาคารแห่งประเทศไทยมิให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเงิน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ไม่เพียงแต่ทำให้ความไม่โปร่งใสกลายเป็นกำแพงขวางกั้นระหว่างคนนอกกับคนในวังบางขุนพรหมเท่านั้น หากยังถูกกลายกลายเป็นกำแพงขวางกั้นระหว่างฝ่ายต่างๆภายในธนาคารแห่งประเทศไทยอีกด้วย จนท้ายที่สุด ความไม่โปร่งใสกลายเป็น 'สถาบัน' ภายในธนาคารแห่งประเทศไทยนี้เอง

“สถาบัน” ตามความหมายของสำนักเศรษฐศาสตร์ NIE (New Institutional Economics) มิได้หมายถึงองค์กร (Organization) เท่านั้น หากยังหมายรวมกติกาการเล่นเกม (Rule of the Game) ด้วย ความไม่โปร่งใสกลายเป็น 'กติกา' ที่กำกับประพฤติกรรมของผู้คนภายในธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากจะไม่เปิดเผยกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการกำหนดนโยบายการเงินมิให้บุคคลภายนอกได้รับรู้แล้ว แม้แต่เอกสารชั้นต้นในอดีตหลายต่อหลายเรื่องยังคงปิดบังมิให้มีการศึกษาอีกด้วย การศึกษาการดำเนินนโยบายการเงินในอดีตรวมทั้งประวัติศาสตร์เศรษฐกิจด้านการเงินการธนาคารจึงมีอาจเป็นไปได้โดยสมบูรณ์ได้ การปิดบังเอกสารเหล่านี้ นอกจากจะเกิดจากจารีตความไม่โปร่งใสซึ่งครอบงำธนาคารแห่งประเทศไทยแล้วยังอาจเป็นผลจากความไม่ต้องการให้มีการประเมินประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายการเงินการธนาคารได้ด้วย

จารีตความไม่โปร่งใสที่ก่อเกิดและ 'พัฒนา' ภายในธนาคารแห่งประเทศไทย มีผลในการปิดหูปิดตาประชาชน และลดรอนสิทธิการรับรู้ประชาชน เมื่อเกิดวิกฤติการณ์การคลังระหว่างปี 2523 – 2525 รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเคยตีพิมพ์ข้อมูลเงินคงคลัง เลิกตีพิมพ์ข้อมูลดังกล่าวโดยปราศจากเหตุผล พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยบางคนพยายามเสนอการวิเคราะห์ว่า ภาวะตกต่ำของเงินคงคลังไม่เป็นปัญหาแก่ระบบเศรษฐกิจ

คำถามพื้นฐานมีอยู่ว่า เหตุไฉนการขาดแคลนสภาพคล่องในภาครัฐบาลจึงไม่เป็นปัญหา และเหตุไฉนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น (นายสมหมาย ฮุนตระกูล) จึงกล่าวอ้างว่า เมื่อออกจากตำแหน่งว่า การที่ต้องมารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการคลังในขณะที่ประเทศไทยเผชิญวิกฤติการณ์เงินคังคังนั้น เสมือนหนึ่งการชดใช้กรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน ท้ายที่สุด หากการขาดแคลนสภาพคล่องในภาครัฐบาลไม่เป็นปัญหา เหตุไฉนจึงต้องปิดบังข้อมูล

จารีตความไม่โปร่งใส นอกจากทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปลอดภัยจากการตรวจสอบของสังคมแล้ว ยังช่วยอำรงอำนาจของกลุ่มขุนนางนักวิชาการในธนาคารกลางแห่งนี้ ในเมื่อสารสนเทศเป็นแหล่งที่มาของอำนาจ การยึดกุมและผูกขาดการใช้สารสนเทศย่อมเกื้อกูลต่อการยึดกุมอำนาจ หากมีการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายการเงิน ข้อโต้แย้ง 'มาตรฐาน' ของกลุ่มขุนนางนักวิชาการ ก็คือ ผู้วิจารณ์ 'ไม่รู้เรื่อง' ที่พรรคคนเช่นนั้นนำมาซึ่งความคับแค้นแห่งโลกทรรศน์อย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

จารีตความไม่โปร่งใสนับเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทยมองไม่เห็นความสำคัญและมองไม่เห็นความจำเป็นในการสร้างกลไกการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับชุมชนวิชาการ รวมตลอดจนภาคเศรษฐกิจการเงินเอกชน เมื่อกว่าสองทศวรรษที่แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจเป็น 'หนึ่งในตอถู่' ในด้านเศรษฐศาสตร์การเงินและเศรษฐศาสตร์มหภาค แต่การเติบโตทางวิชาการนอกวังบางขุนพรหม ประกอบกับความเสื่อมทรมทางวิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทยในรอบสองทศวรรษเศษที่ผ่านมา ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสูญเสียตำแหน่ง 'หนึ่งในตอถู่' ไปแล้ว กลไกการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ ทั้งต่อการกำหนดและบริหารนโยบายเศรษฐกิจ และต่อความเข้าใจอันดีในสังคม ธนาคารกลางในนานาอารยประเทศล้วนสร้างกลไกเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกทั้งสิ้น เพียงแต่รูปแบบอาจแตกต่างกันเท่านั้น แต่การสร้างกลไกเช่นนี้น่าจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยจักต้องละทิ้งจารีตความไม่โปร่งใส และสร้างจารีตความโปร่งใสขึ้นแทน

จารีตความไม่โปร่งใสได้สร้างกำแพงขวางกั้นฝ่ายต่างๆ ภายในธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย เพราะไม่มีการส่งผ่านข้อมูลระหว่างฝ่ายต่างๆ ทำให้สูญเสียประโยชน์จากการประหยัดของขนาดการประกอบการ (economies of scale) ข้อมูลจากฝ่ายกำกับและตรวจสอบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ อาจเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายการธนาคารและฝ่ายวิชาการเมื่อไม่มีการส่งผ่านข้อมูล ทำให้ไม่มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างเต็มที่ การที่การส่งผ่านข้อมูลภายในธนาคารแห่งประเทศไทยเกิดการ ติดขัด นอกจากจะเป็นผลจากจารีตความไม่โปร่งใสแล้ว ยังเป็นผลจากขนาดอันเทอะทะขององค์กรด้วย ในปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทยพยายามแก้ปัญหาการติดขัดของกระแสสารสนเทศภายในองค์กร

จารีตความไม่โปร่งใสติดเข้าไปในกระบวนการกำกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินด้วย ในยามที่มีการลงโทษสถาบันการเงินที่ทำผิดระเบียบและกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทยยึดเป็นจารีตที่จะไม่ประกาศชื่อสถาบันการเงินที่ถูกลงโทษ จารีตการปิดบังชื่อดังกล่าวนี้กลายเป็น 'สถาบัน' หรืออีกนัยหนึ่ง 'กติกากการเล่นเกม' เพราะผู้บริหารสถาบันการเงินรับรู้ว่า ถึงจะถูกลงโทษเมื่อมีการทำผิดระเบียบและกฎหมาย สาธารณชนจะไม่สามารถล่วงรู้ว่าเป็นสถาบันการเงินใด จารีตเช่นนี้มีผลในการสร้างสิ่งจูงใจในการละเมิดระเบียบและกฎหมายต่อไป หากมีการเปิดเผยชื่อสถาบันการเงินที่ละเมิดระเบียบและกฎหมาย สาธารณชนอาจใช้มาตรการทางสังคมในการลงโทษ (social sanction) สถาบันการเงินเหล่านั้น ซึ่งมีผลในการลดทอนสิ่งจูงใจในการละเมิดระเบียบและกฎหมายไปในตัว

อิทธิพลของจารีตความไม่โปร่งใส ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ใส่ใจการบังคับให้สถาบันการเงินเผยแพร่ข้อมูลความมั่นคงของฐานะการเงินให้ประชาชนคนสามัญได้รับรู้ด้วยความเข้าใจอย่างทั่วถึง ไม่มีการพัฒนาดัชนีวัดความมั่นคงของสถาบันการเงินเพื่อสื่อสารสู่ประชาชน ข้อมูลพื้นฐานที่ประชาชนควรรับทราบก่อนที่จะตัดสินใจฝากเงินออม นอกจากสินทรัพย์ หนี้สิน เงินฝาก และเงินให้กู้แล้ว ยังประกอบด้วยอัตราส่วนเงินกองทุนกับสินทรัพย์เสี่ยง ปริมาณเงินให้กู้ที่ไม่ก่อรายได้ตามมาตรฐาน BIS รายชื่อลูกหนี้รายใหญ่ที่สุด 10 รายแรกและจำนวนเงินให้กู้ รายชื่อลูกหนี้ที่กรรมการและผู้บริหารสถาบันการเงินมีส่วนเป็นเจ้าของและจำนวนเงินให้กู้ ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้ต้องถือเป็นสารสนเทศสาธารณะ (public information) อันประชาชนพึงรับรู้ เพราะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของสถาบันการเงิน ในเมื่อไม่มีกลไกในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของสถาบันการเงิน ประชาชนย่อมไม่สามารถตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลในการเลือกสถาบันการเงินเพื่อฝากเงินออมได้

จารีตความไม่โปร่งใสเมื่อฝังอยู่ในธนาคารแห่งประเทศไทย ย่อมขยายเข้าไปอยู่ในกฎหมายการเงินการธนาคารและกฎหมายสถาบันการเงิน ในเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยมีบทบาทในการตรากฎหมายเหล่านี้

กล่าวโดยสรุปก็คือ ความไม่โปร่งใสเป็น 'สถาบัน' ที่หยั่งรากลึกในธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะที่เป็น 'กติกากการเล่นเกม' ความไม่โปร่งใสมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างสิ่งจูงใจ (Structure of Incentives) ซึ่งกำหนดพฤติกรรมของผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับสาธารณชนและภาคเศรษฐกิจการเงิน

จารีตความไม่โปร่งใสก่อผลเสียแก่กระบวนการกำหนดนโยบายการเงิน ในด้านหนึ่งทำให้ไม่มีการสื่อสารและความเห็นระหว่างฝ่ายต่างๆ ภายในธนาคารแห่งประเทศไทย ในอีกด้านหนึ่งทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย

กับชุมชนวิชาการและภาคเศรษฐกิจการเงินเอกชน มิใช่ต้องกล่าวว่า จารีตความไม่โปร่งใส ดิรอนสิทธิในการรับรู้ข่าวสารสาธารณะและสิทธิในการกำหนดชะตาบ้านเมืองของประชาชน รวมตลอดจนทำให้สาธารณชนมีโอกาสตรวจสอบการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพได้อีกด้วย เมื่อนำจารีตความไม่โปร่งใสไปใช้ในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน 'กติกากาเล่นเกม' ดังกล่าวนี ในด้านหนึ่งส่งเสริมให้ผู้บริหารสถาบันการเงินมีประพฤติกกรรม สุ่มเสี่ยงและละเมิดระเบียบและกฎหมาย ในอีกด้านหนึ่ง ทำให้ประชาชนเจ้าของเงินฝากไม่มี ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะความมั่นคงของสถาบันการเงินและมีอาจใช้มาตรการทางสังคมในการลงโทษ สถาบันการเงินที่มีประพฤติกกรรมอันมิชอบได้

ความจำเป็นในการขอเงินกู้ฉุกเฉิน (Standby Arrangement) จากกองทุน การเงินระหว่างประเทศภายหลังวิกฤติการณ์การเงินเดือนกรกฎาคม 2540 ทำให้ธนาคารแห่ง ประเทศไทยจำยอมเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณชน กองทุนการเงินระหว่างประเทศบังคับให้ธนาคาร แห่งประเทศไทยเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และฐานะที่แท้จริงของทุนสำรองระหว่างประเทศ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวนี้ เสมือนหนึ่ง เป็น 'การมัดจำ' (down payment) ก่อนที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศจะพิจารณาจัดสรร เงินกู้ฉุกเฉินให้ ภายหลังจากที่ได้เงินกู้ฉุกเฉินดังกล่าวแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องเผยแพร่ ข้อมูลเศรษฐกิจและการเงินรายปักษ์ และต้องจัดทำข้อมูลตามมาตรฐาน IMF ที่เรียกว่า Special Data Dissemination Standard (SDDS) ทั้งนี้ตามเงื่อนไขการดำเนินนโยบาย (Policy Conditionalities) ที่ปรากฏในหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent) ฉบับที่หนึ่ง

บัดนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจำยอมละทิ้งจารีตความไม่โปร่งใสระดับหนึ่ง แต่ยังไม่แน่ชัดว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เรียนรู้ผลกระทบอันเลวร้ายของจารีตดังกล่าวนี้ นานานาที่ ต้องให้ต่างชาติมาบีบบังคับให้เปิดเผยข้อมูล ในขณะที่เสียงเรียกร้องจากประชาชน ไม่ต่างจากเสียงนกเสียงกา ทั้งๆที่สารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในภาคเศรษฐกิจการเงิน สารสนเทศที่ไม่สมบูรณ์ (imperfect information) ก็ดี สารสนเทศที่ไร้สมมาตร (asymmetric information) ก็ดี สามารถก่อให้เกิดวิกฤติการณ์การเงินและวิกฤติการณ์สถาบันการเงินได้